

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนพระปริยัติ

ธรรม แผนกสามัญศึกษา*

ETHICAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN
PHRAPARIYATTHAMMA SCHOOL DEPARTMENT OF GENERAL
EDUCATION

พระครูปริยัติโสภณกิจ¹ และ เอกราช ไชยจิตพิมานเวช²

Phrakhru Pariyat Sophonakij¹ and Ekkarat Kositpimanwet²

¹⁻²มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹⁻²Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding author E-mail: Thammaruk.2553@gmail.com

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลต่อเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการจัดการศึกษาของประเทศต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปตามหลายประเทศต่างก็พยายามหาทางรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้น มีแผนการจัดการที่มีประสิทธิภาพ แต่การบริหารจะพัฒนาได้อย่างยั่งยืนนั้นต้องเป็น การบริหารที่ดี โดยผู้บริหารต้องมีธรรมาภิบาล เป็นบริการที่โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้โดย ไม่มีการทุจริต คอรัปชั่น ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเป็นลักษณะที่ดีของผู้บริหาร แสดงออกด้วยความประพฤติที่เหมาะสมตามบรรทัดฐานของสังคมจะสามารถประพฤติปฏิบัติ ตนให้เป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมจริยธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาเป็นองค์กรหนึ่งจัดการศึกษาให้กับพระภิกษุและสามเณร ผู้บริหารสถานศึกษาจึง จำเป็นพัฒนาตัวเองให้มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมโดยให้ม็องค์ประกอบดังนี้ เป็นที่ยอมรับของ

* Received 19 July 2023; Revised 28 August 2023; Accepted 31 August 2023

สังคม สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ แสดงออกถึงการประพฤติตรงไปตรงมา พูดจริงทำจริง ไม่โกหกหรือพูดเหลวไหล รักษาความลับผลประโยชน์และทรัพย์สินต่างๆ การให้ข้อมูลที่ถูกต้องและไม่บิดเบือนจากความเป็นจริง ความยุติธรรม ของผู้บริหารที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการตัดสินใจปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกันการเป็นผู้มีเหตุมีผล ไม่เอาัดเอาเปรียบ เป็นผู้สามารถครองคน ครองตน ครองงาน มีธรรมาภิบาล และ มีศักดิ์ศรีในการเป็นผู้บริหารพัฒนาองค์กรสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ ,จริยธรรม ,ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The modern world are developing rapidly in the field of information technology. Affecting the economic, social, cultural, and educational management of various countries. Changes in many countries are trying to find ways to accommodate the changes in the world that are happening. Having an effective management plan that can be developed sustainably requires good management. Executives must have good governance. It is a transparent service. It can detect fraud and corruption. Ethical leadership is a positive trait of executives who exhibit appropriate behavior according to social norms. be able to behave as a moral and ethical role model for subordinates Phrapariyattham School is an organization that provides education for monks and novices. School administrators must develop themselves to be ethical leaders. with the following components social acceptance, conduct, and honest motivation Show straightforward, serious behavior, and do not lie or talk nonsense. protect the confidentiality of interests and property provide correct information do not distort the facts Fairness of executives that demonstrate their ability to make decisions in their treatment of their subordinates. with

equality, equality, reasonableness, not taking advantage, being able to dominate people Owning yourself, working, having good governance, and having dignity in being an executive to develop the organization to achieve its goals effectively.

Keywords: Leadership, Ethics, School Administrators

บทนำ

ในสภาวะโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากเกิดพลังกดดันทั้งภายในประเทศและระดับโลก ส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ ในโลกต่างก็พยายามที่จะหาแนวทางการรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้น โดยมีการวางแผนแนวทางการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ความต้องการในด้านการบริหารมีมากยิ่งขึ้น แต่การบริหารจัดการนั้นจะสามารถพัฒนาไปได้อย่างยั่งยืนจะต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดีโดยผู้บริหารจะต้องบริหารแบบธรรมาภิบาล มีคุณธรรม จริยธรรมในการบริหารงาน หากองค์กรใดผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารงานก็จะทำให้องค์การนั้น ๆ พัฒนาไปอย่างยั่งยืน มั่นคง และถาวร องค์กรนั้นก็จะมีการพัฒนา มีการแข่งขันที่สูงขึ้นมากขึ้น ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าคุณธรรมจริยธรรมมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับการบริหารจัดการเพื่อให้ความมั่นใจกับองค์กรอื่น ๆ ที่จะมามีปฏิสัมพันธ์กับองค์กร (ราเชนทร์ พิพัฒน์กุล, 2562)

สังคมในยุคปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาจึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความรู้ควบคู่คุณธรรมจริยธรรม ก็จะสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เรียนได้มีทักษะในการดำรงชีวิตอย่างดีงามและสงบสุข คุณธรรมจริยธรรมนับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญของมนุษย์ทุกคนและทุกอาชีพหากมนุษย์ผู้ใดหรืออาชีพใดไม่มีคุณธรรมจริยธรรมแล้วก็เป็นเรื่องยากที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จแห่งตนและแห่งอาชีพนั้นๆ ในทางตรงกันข้ามหากขาดคุณธรรมและจริยธรรมทั้งในส่วนบุคคลและในวิชาชีพย่อมส่งผลเสียต่อตนเองและสังคม รวมไปถึงองค์การวิชาชีพตนเองทั้งในปัจจุบันและในอนาคตได้ดังนั้นในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมจึงต้องร่วมกันรณรงค์ให้กับสังคมตระหนักให้มากเพราะจำพาความสงบความสุขและความเจริญก้าวหน้ามาสู่สังคมเพราะเมื่อบุคคลใดมี

คุณธรรมจริยธรรมแล้วย่อมส่งผลให้การทำงานก็ประสบผลสำเร็จ ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน เกิดทุกข์แก่ตนเองและผู้อื่น เป็นบุคคลที่มีคุณค่ามีประโยชน์และสร้างสรรค์คุณงามความดีอันเป็นประโยชน์ต่อสังคมประเทศชาติศาสนาสืบไป การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้กับทุกฝ่ายในสังคมจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะพัฒนาควบคู่ไปกับด้านอื่นๆ การบริหารสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักและยึดถือเป็นแนวปฏิบัติอยู่ในรอบการบริหารจัดการที่มีคุณธรรมจริยธรรม โดยยึดหลักการบริหารจัดการเชิงพุทธซึ่งเป็นความพยายามในการนำเอาหลักธรรมของพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาเพราะพระพุทธศาสนาเป็นนามธรรมสูงกว่าความรู้สมัยใหม่ใดๆพระพุทธศาสนาครอบคลุมทั้งหลักการวิทยาศาสตร์และทางสังคมศาสตร์ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีควรจะมีธรรมะต่อการทำหน้าที่ ธรรมะสำหรับการนำ 1) ปัญญาผู้นำจะต้องเป็นผู้เฉลียวฉลาด 2) การมี พลังผู้นำจะต้องมีพลังใน ทุกด้าน 3) ทศพิธราชธรรม คือ หลักธรรม 10 ประการ สำหรับนักปกครอง 4) สังคหวัตถุ คือ ความสามารถประเภทต่างๆ (วิรัตน์ ธรรมโหร, 2564)

จากการศึกษาการวิจัยของพรอัมรินทร์ พรหมเกิด พบว่า การทุจริตในวงการศึกษามีหลายรูปแบบมากทั้งรูปแบบและลักษณะความร่วมมือการทุจริตอย่างเป็นระบบในภาคการศึกษาเครือข่ายกลุ่มอิทธิพลมี 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ การทุจริตจากการจัดซื้อจัดจ้าง การก่อสร้าง และการจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ทางการศึกษาการทุจริตจากระบบบริหารงานบุคคล การทุจริตจากการรับนักเรียนเข้าสถานศึกษา การทุจริตจากการเบี่ยงเบนงบประมาณที่ได้รับจากส่วนกลาง และเงินอุดหนุนประเภทต่างๆ โดยการทุจริตจะทำได้เป็นเครือข่าย เรียกว่าเครือข่ายอิทธิพล ประกอบด้วย ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่มีอำนาจในกรม กระทรวง และเขตพื้นที่ การศึกษาลงมาถึงผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้เกี่ยวข้องหลักในกระบวนการทุจริตในการก่อสร้างกลุ่มแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเพราะมีอำนาจในการกำหนดขอบเขตงาน พิจารณานุมัติงบประมาณก่อสร้างได้โดยเฉพาะในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นผู้มีอิทธิพลและเป็น ผู้กำหนดเงื่อนไขต่างๆ ภาวะผู้นำโดยต้องมีทักษะในการนำผู้ร่วมงาน จูงใจให้ผู้ร่วมงานทุกคนร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับผิดชอบให้สำเร็จลุล่วงด้วยดีอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ภาวะผู้นำจึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องรับผิดชอบงานทุกอย่างในสถานศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สิ่งที่สำคัญผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคือภาวะผู้นำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะผู้นำ

เชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องถือเป็นความตระหนักในการกิจความรับผิดชอบ ความเอาใจใส่อย่างยิ่งยวดต่อสถานศึกษาและชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ศักยภาพ และมีจริยธรรมที่สูง ผู้บริหารสถานศึกษาย่อมได้รับความไว้วางใจเชื่อมั่น ศรัทธาจนผู้ร่วมงานทำงานอย่างสุดความสามารถให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ (พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, 2561)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับทิศทางการบริหารที่มุ่งเน้นความสามารถในการบริหารร่วมกับความดีในการจัดการศึกษาให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความซื่อสัตย์สุจริตและเหมาะสมต่อไป

ความหมายภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเป็นคุณลักษณะที่ดีของผู้นำ แสดงออกด้วยความประพฤติที่เหมาะสมตามบรรทัดฐานของสังคม สามารถเป็นต้นแบบ ด้านความประพฤติของบุคลากรในองค์กรได้ โดย พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2553) ให้ความหมาย ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ไว้ว่า ผู้นำที่สมบูรณ์แบบมีความเป็นผู้นำโดยสมบูรณ์เป็นบุคคลที่มีคุณค่าอย่างแท้จริงของมนุษยชาติเป็นผู้สามารถนำหมู่ชนและสังคมไปสู่สันติสุขและความสามัคคีหรือมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้คือ สัปบุริสธรรม 7 พรหมวิหาร 4 และทศพิธราชธรรม 10 ซึ่งสอดคล้องกับ (กมลทิพย์ ทองกำแหง, 2554) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมหมายถึง การที่ผู้บริหารได้มีอิทธิพลต่อบุคลากรในองค์กร โดยใช้อำนาจ หน้าที่และอิทธิพลในการนำบุคลากรในองค์กรนั้นไปในทางที่ถูกต้อง เหมาะสม และคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมขององค์กรนั้นและสังคมเป็นหลัก เป็นที่ได้รับการยอมรับจากบุคลากรได้ว่าเป็นไปมาตรฐานทางด้านคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งอยู่กับความแตกต่างของแต่ละองค์กร สังคมและวัฒนธรรมด้วย ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเปรียบเสมือนการเปลี่ยนสภาพทั้งผู้นำ และผู้ตามตามกระบวนการของ ภาวะผู้นำเชิงการเปลี่ยนแปลง จะนำมาซึ่งจริยธรรมในการยกระดับความประพฤติของภาวะผู้นำ ผู้นำและผู้ตามจะบรรลุถึงผลความสำเร็จสูงสุดต้องเกิดการยอมรับ ชื่นชม และพึงพาอาศัยซึ่งกันและกัน ผู้นำเชื่อถือในตนเองเอาใจใส่ในสิทธิและศักยภาพของคนสร้างระบบกลุ่ม โดยใช้การ

นำแบบประสานความร่วมมือด้วยการนำ ผู้อื่นไปสู่การยอมรับในความรับผิดชอบของผู้นำ จะต้องช่วยผู้ตามประเมินค่านิยมและความต้องการเพื่อที่จะยกระดับการกระทำให้สูงขึ้นจนถึงระดับค่านิยมด้านอิสราภาพ ความยุติธรรม และความเท่าเทียมกัน (เอกราช โฆสิตพิมานเวช, 2560) ผู้บริหารที่เป็นมืออาชีพจะกำหนดแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการด้วยการนำการปฏิสัมพันธ์เข้ามาใช้ควบคู่กันไป สามารถบริหารจัดการความรู้คู่กับการปฏิสัมพันธ์ที่ใช้ได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนมีความสามารถในการเชิงประสานสัมพันธ์ การสื่อสารในองค์กร การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี มีทักษะและความรู้ในเรื่องการปฏิสัมพันธ์เพื่อนำมาพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากการศึกษาความหมายของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม สรุปว่า เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกผ่านการประพฤติปฏิบัติตนที่ถูกต้องเหมาะสมตามมาตรฐานของผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ โดยการแสดงออกผ่านการกระทำและความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับบุคลากรภายในสถานศึกษา ซึ่งสามารถจูงใจให้บุคคลอื่นเกิดความเชื่อถือศรัทธาและได้รับการยอมรับอย่างสูง ใช้คุณธรรมจริยธรรมประกอบการนำหรือการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จ มีประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุด

ความสำคัญภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารควร ได้รับการส่งเสริม เนื่องด้วยผู้บริหารต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาตนเองและทำการขับเคลื่อนงานในองค์กรไปสู่เป้าหมายอย่างมีคุณภาพ และ มีความเป็นผู้นำทางพฤติกรรมที่เหมาะสม เพื่อเป็นต้นแบบและแนวทางในการปฏิบัติตนของ โดย (สุพิน จันทรธิมาน, 2558) ได้อธิบายภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมไว้ว่ามีความสำคัญเพราะถ้าองค์กรใดที่มีผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม จะทำให้องค์การนั้นประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมไว้ว่าเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับสถานศึกษา เพราะว่าเป็นรากฐานในการตัดสินใจของผู้นำที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาจะส่งผลต่อผลลัพธ์ประสิทธิภาพขององค์กร ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมไว้ว่ามีความสำคัญเนื่องจากผู้นำเชิงจริยธรรมสามารถให้อำนาจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามไปในทางที่ถูกต้อง ดึงตามค่านึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลักเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลทั่วไป ซึ่งจะส่งผลต่อการยกระดับมาตรฐานทางด้านจริยธรรมของผู้ตามให้สูงขึ้น บรรลุถึงผลสำเร็จสูงสุดบรรณ

และ เทรวีโน Brown and Trevino (2006) ได้อธิบายภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมไว้ว่ามีความสำคัญเพราะผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม จะสามารถโน้มน้าวจิตใจคนในองค์กรให้ปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ทำให้ผู้ตามเกิดความพึงพอใจในการทำงานและอุทิศตน เพื่อความสำเร็จขององค์กร

จากการศึกษาความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม สามารถสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม มีความสำคัญ อย่างยิ่งต่อการบริหารงานในสถานศึกษา ซึ่ง ผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมจะสามารถประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างด้านจริยธรรมต่อผู้ตามเพื่อทำให้ผู้ตามเกิดแรงบันดาลใจ เกิดการเสริมแรงในการเลียนแบบพฤติกรรมดังกล่าวที่มีจริยธรรมนั้นตามหลักของจรรยาบรรณ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาโดยรวมและทำให้เกิดการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษานั้นที่มีจริยธรรมแบบถาวรจนทำให้องค์กรนั้นบรรลุเป้าหมาย

คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

หลักการภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมประกอบด้วย ความเคารพ (Respect) การบริการ(Service) ความยุติธรรม (Justice) ความซื่อสัตย์ (Honesty) และสร้างชุมชน (Community) (รัตติกร จงวิศาล, 2556) ดังนี้

- 1) ผู้นำที่มีจริยธรรมจะเคารพผู้อื่น การปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเคารพ หมายถึงการปฏิบัติต่อผู้อื่นเหมือนว่าเขาเป็นจุดหมาย ไม่ใช่เป็นเครื่องมือรวมถึงต้องปฏิบัติต่อการตัดสินใจและค่านิยมของผู้อื่นด้วยความเคารพ ผู้นำจะปล่อยให้ผู้ตามเป็นตัวของตัวเองและเคารพว่าผู้อื่นมีความแตกต่างและมีคุณค่าอย่างไม่มีเงื่อนไขผู้นำจะเคารพความคิดของผู้อื่นยอมรับผู้อื่นในฐานะเป็นบุคคล ผู้นำต้องรับฟังผู้ตามอย่างใกล้ชิด มีความเห็นใจอดทน และใจกว้างต่อความคิดเห็นที่ขัดแย้งหรือตรงกันข้ามกันเมื่อผู้นำแสดงถึงความเคารพต่อผู้ตามจะทำให้ผู้ตามรู้สึกว่ามีคุณค่าและมีความสามารถในการทำ
- 2) ผู้นำที่มีจริยธรรมจะให้บริการผู้อื่น การให้บริการเป็นตัวอย่างของแนวคิดจริยธรรมที่เห็นแก่ผลประโยชน์ของผู้อื่น ผู้นำจะเอาประโยชน์ของผู้อื่นเป็นหลักเป็นอันดับแรก เช่น การให้คำปรึกษา พฤติกรรมการเพิ่มพลังอำนาจ(Empowerment Behaviors) การสร้างทีม พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร (Organization Citizenship Behavior)
- 3) ผู้นำที่มีจริยธรรมเป็นคนยุติธรรม ผู้นำเชิงจริยธรรมมีความ

เกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่อง ความเที่ยงธรรมและความยุติธรรม ผู้นำจะให้ความสำคัญสูงสุดในการปฏิบัติต่อผู้ตามด้วยความยุติธรรม หลักของความยุติธรรม คือ ผู้นำต้องยึดหลักความเที่ยงธรรม และยุติธรรมในการตัดสินใจ 4) ผู้นำที่มีจริยธรรมต้องซื่อสัตย์ เพื่อจะสามารถเข้าใจความสำคัญของความซื่อสัตย์ ได้อย่างชัดเจนให้ลองพิจารณาถึงสิ่งที่ตรงข้าม นั่นคือความไม่ซื่อสัตย์ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการโกหกหรือทำให้ความจริงคลาดเคลื่อนไป ส่งผลให้หมดศรัทธาในสิ่งที่พูดและสิ่งที่ยื่นหยัดทำให้อิทธิพลของผู้นำลดน้อยลง 5) ผู้นำที่มีจริยธรรมสร้างชุมชน ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการส่งอิทธิพลต่อผู้อื่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยการแสดงถึงมิติทางจริยธรรมที่ชัดเจนมีการอ้างอิงถึงเป้าหมายร่วมกันซึ่งหมายความว่าผู้นำต้องพยายามขับเคลื่อนกลุ่มไปในทิศทางที่ตั้งาม

จากการศึกษาความหมายของลักษณะภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม สามารถสรุปได้ว่าหมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกผ่านการประพฤติปฏิบัติตนโดยชอบไม่ทุจริต คอรัปชั่น มีพฤติกรรมอยู่ 5 องค์ประกอบ 1) ผู้นำที่มีจริยธรรมจะเคารพผู้อื่น การปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเคารพ 2) ผู้นำที่มีจริยธรรมจะให้บริการผู้อื่น 3) ผู้นำที่มีจริยธรรมเป็นคนยุติธรรม 4) ผู้นำที่มีจริยธรรมต้องซื่อสัตย์ และ ผู้นำที่มีจริยธรรมสร้างชุมชน

หลักคุณธรรมสำหรับของผู้บริหารสถานศึกษา

คุณลักษณะของผู้บริหารในทศุติปาปณิกสูตร ได้พูดถึงคุณลักษณะของบุคคลที่จะทำหน้าที่สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีไว้ 3 ประการ 1) จักขุมา หมายถึง มีปัญญามองการณ์ไกล 2) วิรูโธ หมายถึง จัดการธุระได้ดี มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน 3) นิสสยสัมปันโน หมายถึง พึ่งพาอาศัยคนอื่นได้เพราะเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ดี:พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมมจิตโต) (2546) นอกจากผู้บริหารจะต้องมีคุณลักษณะ 3 ประการดังกล่าวแล้ว รูปแบบและวิธีการบริหาร ก็เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่ง ต่อความสำเร็จและล้มเหลวได้ในอธิปไตยสูตร พอสรุปลักษณะการบริหารได้ 3 ลักษณะ : พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2546) 1) อตฺตาธิปไตย ถือตนเป็นใหญ่ คือ ถือเอาตนเอง ฐานะ ศักดิ์ศรีเกียรติภูมิของตนเป็นใหญ่ กระทำการด้วยปรารถนและสิ่งเนื่องด้วยตนเป็นประมาณ ในฝ่ายกุศล ได้แก่เว้นชั่วทำดีด้วยเคารพตน 2) โลกาธิปไตย ถือ โลกเป็นใหญ่ คือถือเอาความนิยมของชาวโลกเป็นใหญ่หวั่นไหวไปตามเสียงนินทา และสรรเสริญ กระทำการด้วยปรารถจะเอาใจหมู่ชน หาความนิยม หรือหวั่นกลัวเสียงกล่าวว่าเป็นประมาณใน

ฝ่ายกุศลได้แก่เว้นชั่วทำดีด้วยเคารพเสียงหมู่ชน 3) ธรรมาธิปไตย ถือธรรมเป็นใหญ่ คือ ถือหลักการ ความจริง ความถูกต้อง ความดีงาม เหตุผลเป็นใหญ่ กระทำการด้วยปรารถนาสิ่งที่ดี ศึกษาตรวจสอบตามข้อเท็จจริง และความคิดเห็นที่รับฟังอย่างกว้างขวางแจ้งชัด และพิจารณาอย่างดีที่สุด เต็มขีดแห่งปัญญาจะมองเห็นได้ด้วยความรู้ที่กระจ่าง เป็นไปโดยชอบธรรม และเพื่อความดีงาม เป็นประมาทอย่างสามัญ ได้แก่ ทำการด้วยความเคารพหลักการ กฎ ระเบียบ กติกาจากลักษณะการบริหารที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น วิธีการบริหารที่ดีในทัศนะของพุทธก็คือ ธรรมาธิปไตย นั่นเอง

บริบทโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ.2535 กำหนดว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นในวัด หรือที่ธรณีสงฆ์หรือที่ดินของมูลนิธิทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาจะจัดตั้งขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ และด้วยความเห็นชอบของประธานสภาการศึกษาสงฆ์ โรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (เดิมกรมการศาสนา) จะให้การสนับสนุนเป็นเงินอุดหนุนตามกำลังงบประมาณและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากำหนด (ดิเรก ด้วงลอย, 2563)

ดังนั้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้การศึกษาอบรมแก่เยาวชนชายที่เข้าไปบวชในพระพุทธศาสนา โดยใช้หลักธรรมคำสอนแห่งพระพุทธศาสนาเป็นหลักสูตรการอบรมเพื่อให้ผู้ได้รับการอบรมมีศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรม สมกับที่ประเทศไทยเป็นเมืองแห่งพระพุทธศาสนาปัจจุบันมีการศึกษาสงฆ์มีอยู่ 3 แผนก ได้แก่ แผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษา แผนกธรรม และแผนกบาลีนั้นเป็นการจัดการศึกษาเฉพาะด้านหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาล้วน ๆ ไม่มีวิชาสามัญศึกษาเข้าไปปะปน ส่วนแผนกสามัญศึกษานั้นเป็นการจัดการศึกษาที่ผสมผสานกันทั้งหลักสูตร แผนกธรรม แผนกบาลี และหลักสูตรสามัญศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการเข้าด้วยกัน

แต่หลักสูตรแผนกธรรม -บาลีไม่เข้มข้นมากนัก แต่ก็ยังมีเนื้อหามากกว่าวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาจึงเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับเยาวชนยุคปัจจุบัน เพราะสามารถบูรณาการนำเอาการศึกษาสงฆ์ทั้ง 3 แผนกมาหลอมเป็นหนึ่งเดียว ซึ่งเป็นการศึกษาแผนกเดียวที่ทุกคนยอมรับว่า เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะสงฆ์ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และปัจจุบันได้มี พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ.2562 (พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม, 2562)

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ว่าจะมีความสำคัญ อย่างยิ่งต่อการบริหารงานในสถานศึกษา ซึ่ง ผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมจะสามารถประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างด้านจริยธรรมต่อผู้ตามเพื่อให้ผู้ตามเกิดแรงบันดาลใจ เกิดการเสริมแรงในการเลียนแบบพฤติกรรมดังกล่าวที่มีจริยธรรมนั้นตามหลักของจรรยาบรรณ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาโดยรวมและทำให้เกิดการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษานั้นที่มีจริยธรรมแบบถาวรจนทำให้องค์การนั้นบรรลุเป้าหมายองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาต่อไปนี้

1. ความเป็นผู้นำด้านคุณธรรม การที่ผู้บริหารแสดงออกถึงลักษณะความเป็นผู้นำด้านคุณธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม และเป็นความคาดหวังของชุมชน ผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศทางจริยธรรมในโรงเรียนมีความสามารถในการบริหารงานและการจัดการในองค์กร กำหนดพันธกิจ นโยบายที่ดีมีทักษะในการมอบหมายและมีทักษะในการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ที่ดีกับทีมงาน นำไปสู่เป้าหมายเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งวัดจากการเป็นที่ยอมรับของสังคมการสร้างบรรยากาศทางจริยธรรมในโรงเรียนการบริหารงาน และการจัดการในองค์กรและ การสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

2. ความซื่อสัตย์ การที่ผู้บริหารแสดงออกถึงการประพฤติตรงไปตรงมาทั้งต่อตนเองและผู้อื่นต่อหน้าที่การงานต่อคำมั่นสัญญาแบบแผนระเบียบกฎเกณฑ์และความถูกต้องดีงามทั้งหลาย พฤติกรรมความซื่อสัตย์ของผู้บริหารนั้นจะส่งผลต่อภาพลักษณ์ที่ปรากฏต่อสายตา

ของผู้อื่นและบุคคลรอบข้างมีสัจจะ พูดจริงทำจริง ไม่โกหกหรือพูดเหลวไหล พูดคำไหนเป็นคำนั้นเป็นที่เคารพศรัทธาว่าเป็นคนมีเกียรติความซื่อสัตย์จึงเป็นคุณลักษณะที่สำคัญและเป็นที่ต้องการในทุกองค์การความซื่อสัตย์นอกจากจะหมายถึงการรักษาความลับ ผลประโยชน์และทรัพย์สินต่าง ๆ ความซื่อสัตย์ยังหมายถึงการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและไม่บิดเบือนจากความเป็นจริง ซึ่งมาสามารถวัดได้จาก การประพฤติตรงไปตรงมาทั้งต่อตนเองและผู้อื่น การพูดจริงทำจริง ไม่โกหกหรือพูดเหลวไหล การรักษาความลับผลประโยชน์และทรัพย์สินต่าง ๆ และการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและไม่บิดเบือนจากความเป็นจริง

3. ความยุติธรรม พฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการตัดสินใจปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้อื่นได้ด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกันเป็นผู้มีเหตุมีผลตลอดจนไม่เอารัดเอาเปรียบให้เกียรติและช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจสามารถวัดได้จากการตัดสินใจ ปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้อื่นได้ด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกันการเป็นผู้มีเหตุมีผล และการไม่เอารัดเอาเปรียบ

4. ความไว้วางใจพฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกให้เห็นถึงความมีศักดิ์ศรี ความจงรักภักดีความเมตตาการุณาการมีมนุษยสัมพันธ์ความโปร่งใสจริงใจความมั่นคงสม่ำเสมอในคำพูดและการกระทำความเป็นธรรมการใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจความผูกพันและเต็มใจที่จะปกป้องผู้ใต้บังคับบัญชาตลอดจนให้ออกสแกผู้ใต้บังคับบัญชาในการมีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร สามารถวัดได้จาก ที่ผู้บริหารมี เมตตาการุณาความโปร่งใสจริงใจความมั่นคงสม่ำเสมอในคำพูด และการกระทำและการมีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

จากการกล่าวมาพอสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาว่ามีความสำคัญ อย่างยิ่งต่อการบริหารงานในสถานศึกษา ซึ่ง ผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมจะสามารถประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างด้านจริยธรรมต่อผู้ตามเพื่อทำให้ผู้ตามเกิดแรงบันดาลใจประกอบไปด้วย 1) ความเป็นผู้นำด้านคุณธรรม 2) ความซื่อสัตย์ 3) ความยุติธรรม และ 4) ความไว้วางใจ

สรุป

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกผ่านการประพฤติปฏิบัติตนที่ถูกต้องเหมาะสม ตามมาตรฐานของผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ โดยการแสดงออกผ่านการกระทำและความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับบุคลากรภายในสถานศึกษา ซึ่งสามารถจูงใจให้บุคคลอื่นเกิดความเชื่อถือศรัทธาและได้รับการยอมรับอย่างสูง ใช้คุณธรรมจริยธรรม ประกอบการนำหรือการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จ มีประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุดโดยพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกผ่านการประพฤติปฏิบัติตนโดยชอบไม่ทุจริตคอร์รัปชัน มีพฤติกรรมอันประกอบด้วย ผู้นำที่มีจริยธรรมจะเคารพผู้อื่น การปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเคารพ ผู้นำที่มีจริยธรรมจะให้บริการผู้อื่น ผู้นำที่มีจริยธรรมเป็นคนยุติธรรม ผู้นำที่มีจริยธรรมต้องซื่อสัตย์ และ ผู้นำที่มีจริยธรรมสร้างชุมชน เป็นผู้มี คุณลักษณะ จักขุมา หมายถึง มีปัญญามองการณ์ไกล วิรุโธ หมายถึง จัดการธุระได้ดี มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และ นิสสยสัมปันโน หมายถึง พึ่งพาอาศัยคนอื่นได้เพราะเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ดีสามารถนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กมลทิพย์ ทองกำแหง. (2554). กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับผู้บริหารโรงเรียนเอกชน. ใน ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จาตุรนต์ ทองหวั่น และพรอัมรินทร์ พรหมเกิด. (2561). กระบวนทัศน์เบื้องต้นในการพัฒนาสมรรถนะองค์การขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. วารสารการบริหารท้องถิ่น, 11(2), 1-22.
- ดิเรก ด้วงลอย. (2563). อนาคตภาพการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา. ใน หลักสูตรดุษฎีนิพนธ์หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พรอัมรินทร์ พรหมเกิด. (2561). การศึกษาเครือข่ายกลุ่มอิทธิพลซึ่งนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชัน
อย่างเป็นระบบ (Organized Corruption) ของภาคการศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตที่ 24,25,26. คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2546). ธรรมบุญชีวิต. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บริษัท
สหธรรมิกจำกัด.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2553). ธรรมบุญชีวิต. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- พระเมธีธรรมาภรณ์(ประยูร ธมมจิตโต). (2546) คุณธรรมสำหรับนักบริหาร. กรุงเทพมหานคร:
สถาบันพัฒนา.
- พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562. (2562, 16 เมษายน). ราชกิจจานุ
เบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 50ก. หน้า 11-21.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2556). ทฤษฎีการวิจัยและแนวทางสู่การพัฒนา. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราเชนทร์ พิพัฒน์กุล. (2562). จริยธรรมกับการบริหารงาน. วารสารปรัชญาปริทรรศน์, 24(2).
- วิรัตน์ ธรรมโหร. (2564). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่ส่งผลต่อการบริหารเชิงพุทธของผู้บริหาร
สถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุพิน จันท์ธิมาน. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมกับ
พฤติกรรมการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา ประถมศึกษาตราด. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เอกราช โฆษิตพิมานเวช. (2562). ภาวะผู้นำแบบยั่งยืนของการบริหารโรงเรียนเอกชน สังกัด
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น. ใน รายงานการวิจัยรับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
กลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น.